

MONEYSTART

Geen schulden maken kan je leren!

Inhoud & leerdoelen

‘Hoe word je rijk?’

Preventie van schulden onder jongeren

**HOE
WORD
JE RIJK?**

www.hoewordjeriek.nl

Inhoud lessen ‘Hoe word je rijk?’

Iedere leerling in Nederland heeft recht op een uitleg van de regels zoals wetmakers het bedacht hebben.

De 6 onderwerpen in het lesprogramma ‘Hoe word je rijk?’

1. Introductie 18+
2. Boete
3. Fraude
4. Zorgverzekering
5. Studiefinanciering
6. Incasso

Introductie 18+

Contracten ondertekenen/telefoonabonnement afsluiten

Wat verandert er eigenlijk allemaal als je 18 jaar wordt? Wat moet je en wat mag je? Hier gaan we uitgebreid op in. Wat betekent het om financieel volwassen zijn? Leerlingen oefenen in de les voor het eerst hun handtekening en we leggen uit wat het betekent om een handtekening ergens onder te zetten. Welke verantwoordelijkheden draag je als jouw handtekening ergens onder staat?

Vervolgens focussen we op contracten ondertekenen en als voorbeeld hiervan het mobiele telefoonabonnement. Hoe kies je een abonnement en hoe hou je er rekening mee dat er dan wel elke maand een bedrag van de rekening af moet. Dat moet je dan wel hebben. Ook maken we ze bewust van BKR, welke gevolgen dit heeft en wat het inhoudt. Aan het einde van de les weten de leerlingen wat het belang en de betekenis van een handtekening is, weten ze dat er kleine lettertjes in contracten staan en dat die belangrijk zijn en we stimuleren ze om een volwassene mee te nemen als ze een contract gaan ondertekenen.

Boete

Wat is een boete eigenlijk en waar kun je deze voor krijgen? Wat kost het om door rood te rijden met de scooter. Wat kost het als je achterop zit bij iemand die geen rijbewijs heeft en je samen valt: dan ben je ook niet verzekerd. Hoe ziet een boete eruit en hoe moet je die eigenlijk lezen? We laten leerlingen in interactieve oefeningen de hoogte van boetes raden en ze ontdekken dat deze veel hoger zijn dan ze dachten. Ook vertellen onze docenten of *politieagenten in uniform* precies wat ze allemaal mogen doen om een boete te innen. We leren ze dat een boete altijd geïnd wordt en wat het kost als je dit niet doet. Ook behandelen we hoe snel een boete oploopt, wat er gebeurt als je niet betaalt en wanneer kan de politie jongeren dan gijzelen? Bewustwording van gedrag, niets doen bij een boete is geen optie. Een boete is een keuze!

Fraude

Wat is Fraude eigenlijk? Wanneer probeert iemand jou voor z'n karretje te spannen om een fraude te plegen? Vaak zien jongeren de ernst van fraude plegen niet in. Dit is vooral het geval bij de lagere opleidingsniveaus. Jongeren komen snel en makkelijk in aanraking met fraude en zijn makkelijk te porren voor snel geld maken. We geven informatie over de straffen die staan op fraude. Ook leggen we uit wanneer je fraude pleegt. Hierin

focussen we erop dat het iemand de werkelijkheid anders voordoet dan dat het is, het is altijd voor persoonlijk gewin. Welke vormen van fraude komen vaak voor bij jongeren? Denk aan bankpasfraude, identiteitsfraude, abonnementsfraude, babbeltruc, heling. Bij bankpasfraude ook focus op de vormen die nu ingezet worden via snapchat en Instagram. Wat zijn de gevolgen voor jou als je slachtoffer bent van fraude?

EVA notering bij bankpasfraude, 10 jaar geen bankrekening kunnen openen met alle gevolgen van

dien, niet of nauwelijks aan te tonen dat jij niet schuldig bent. Hetzelfde geldt voor telefoon abbo's, ook met een aangifte wil de telefoonmaatschappij 9 van de 10 keer gewoon het abonnement betaald hebben. Wat zijn de gevolgen als je zelf fraude pleegt? Welke signalen moeten er af gaan als iemand jou vraagt een abonnement voor een ander op jouw naam te zetten.

Zorgverzekering

“Hoezo moet ik me verzekeren? Ik ben toch niet ziek?” Leerlingen weten vaak niet dat ze verplicht verzekerd zijn. Dat leggen we uit. Waarom verzekeren we ons en zijn we verplicht te betalen (*solidariteitsbeginsel*). Met een spel laten we zien hoe dat beginsel werkt. Vanaf welke leeftijd start je met het betalen van je zorgverzekering en waar kan ik er één uitkiezen? Zo vragen we bijvoorbeeld met de leerlingen fictief een zorgverzekering aan en laten we zien wat er allemaal mis kan gaan bij het aanvragen. Jongeren kunnen makkelijk de duurste verzekering aanvragen en als het eenmaal afgesloten is, draai je het niet zo makkelijk meer terug. Wat gebeurt er als ik niet op tijd een verzekering kies of start met betalen? We leggen uit wat het CAK is en de *wanbetalersregeling*. Ook beantwoorden we de volgende vraag ‘Hoe zorg ik ervoor dat ik genoeg geld heb om mijn verzekering te betalen’. Uitleg over zorgtoeslag/ Belastingdienst. Dit onderdeel gaat niet te diep in op het verzekeren zelf en welke uit welke onderdelen een verzekering bestaat, maar meer in op de gevolgen van het niet betalen en het uitlichten van de wanbetalerspremie, en hoe snel je met de zorgverzekering in diepe schulden kunt komen.

Studiefinanciering

We leggen uit wat studiefinanciering is. Wanneer heb je recht op studiefinanciering en het studentenreisproduct? Wanneer is studiefinanciering een gift en wanneer moet je terug betalen? We drukken ze op hun hart dat ze zich op 3 plekken moeten uitschrijven als je jouw diploma hebt behaald of voortijdig stopt met school. Je moet je uitschrijven bij de studiefinanciering, op school en je moet de studentreisproduct zelf stopzetten. En waar zet je je studentenreisproduct stop als je voortijdig school verlaat en wat gebeurt er als je dat niet doet? Hoe zet ik studiefinanciering stop en waar? We laten zien in een film waar en hoe dat moet! Wat zijn de gevolgen van het niet of niet op tijd stopzetten van studiefinanciering en het reisproduct. Waarom moet je niet zomaar maximaal bijlenen?

Incasso

Waarom wordt een incassotraject ingezet? Uit welke onderdelen bestaat het incassotraject en wat houden deze in?

Wat mag een deurwaarder wel en juist niet. Leerlingen denken vaak dat de deurwaarder (‘dat mannetje dat geld komt halen’) gelijk voor de deur staat, want ze zijn zich er niet van bewust dat er heel veel momenten zijn waarop je de mogelijkheid hebt gekregen om al te betalen. We leren ze om altijd in gesprek te gaan en blijven, en er alles aan te doen om een regeling te treffen. Wat is een regeling treffen eigenlijk, wanneer kun je deze treffen en wat zijn de gevolgen hiervan? Wij leren ze dat er altijd een oplossing is om uit de schulden te komen. Ook leren we dat het goed is om hier hulp bij te vragen.

Leerdoelen per Onderwerp

Leerdoelen introductie18+ les

Na het volgen van de les

'introductie18+', is de leerling

bewust:

- dat hij vanaf het 18e jaar rechten en plichten heeft en kan hij opschrijven welke dit zijn.
- kan de leerling vertellen dat het niet nakomen van plichten en het niet benutten van rechten financiële gevolgen heeft.
- heeft gezien hoe een contract eruit ziet en kan de betekenis van een handtekening onder een contract uitleggen.
- wat een telefonie-abonnement inhoudt.
- waar hij zich op dient voor te bereiden bij het afsluiten van het contract.
- hoe hij op MB's en belminuten kan letten, om beheerst met het geld om te gaan wat downloaden bijvoorbeeld kost.
- kan navertellen waarom dat hij geen abonnement voor een ander moet afsluiten.
- kan de leerling de voor- en nadelen van prepaid en abonnement benoemen.

Leerdoelen boete les

Na het volgen van de les 'Boete' weet de leerling:

- wat een boete is en wanneer je die krijgt.
- hoe hoog de boetes zijn en hoe je een boete leest.
- wat de gevolgen van het niet betalen van boetes zijn.
- Wat de diverse instanties en partijen (kunnen) doen om de boete te innen.
- dat het krijgen van een boete een eigen keuze is.

Leerdoelen fraude les

Na het volgen van de les 'Fraude' weet de leerling:

- wat fraude is en dat dit strafbaar is.
- minimaal 3 soorten fraude te benoemen.
- situaties te herkennen waarin je benaderd wordt om mee te doen aan fraude.
- wanneer de alarmbellen af moeten gaan en hoe je het beste kan reageren.
- is er gesproken over redenen waarom je wel zou willen frauderen en waarom je beter niet kan frauderen.
- dat je naar de politie moet gaan als je toch hebt meegewerkt.

Leerdoelen zorgverzekering les

Na het volgen van de les 'Zorgverzekering' weet de leerling:

- dat hij vanaf het 18e jaar verantwoordelijk is voor de eigen zorgverzekering.
- het principe van verzekeren te benoemen en waar het voor bedoeld is.
- dat een zorgverzekering verplicht is en weet hij precies hoe een zorgverzekering aan te vragen en waar je op moet letten.
- wat zorgtoeslag is en hoe je die aanvraagt.
- wat de gevolgen zijn van niet betalen van de zorgverzekering en welke organisaties verantwoordelijk zijn voor het innen van het geld en wat dit kost.

Studiefinanciering A doelgroep

Voor leerlingen in het praktijkonderwijs, vmbo basis en kader die beogen een MBO1 of MBO2 opleiding te gaan volgen.

Studiefinanciering B doelgroep

Voor leerlingen op het vmbo kader en theoretische leerweg die beogen een MBO3, MBO4, HBO of WO opleiding gaan te volgen

Leerdoelen studiefinanciering les (A)

Na het volgen van deze les 'Studiefinanciering A' weet de leerling:

- uit welke onderdelen studiefinanciering en studievoorschot bestaat.
- wat een lening is of wordt en wat een gift is en wanneer dit zo is.
- wje in de (onnodige) schulden kan komen bij de diverse onderdelen en hoe je dit zoveel mogelijk kan voorkomen.
- kan benoemen en opschrijven dat bij beëindigen van de opleiding, hij/zij zich uit moet schrijven op school, studiefinanciering zelf stop moet zetten en het studentenreisproduct zelf stop moet zetten.
- door middel van een film precies hoe hij het studentenreisproduct stop moet zetten
- hoe je de studentenreisproduct stopzet en wat het kost als je dit niet doet.
- is hij geïnformeerd over het incassotraject.

Leerdoelen studiefinanciering les (B)

Na het volgen van deze les 'Onderwijs B' kan de leerling:

- door concrete oefeningen een budgetplan maken om een goed en verantwoord (mogelijk) leenbedrag te bepalen.
- aangeven welke keuzes ten grondslag liggen aan verstandig lenen (blijf je thuis wonen of niet? Hoeveel moet je minimaal bijverdienen?).
- de risico's van een ondoordachte studiekeuze benoemen en de schulden die door voortijdig stoppen ontstaan.
- benoemen en opschrijven dat bij stoppen hij zich uit moet schrijven op school, bij duo en het studentenreisproduct zelf stop moet zetten. Leerling weet door middel van een film precies hoe hij het studentenreisproduct stop moet zetten.

Leerdoelen incasso les

Na het volgen van deze les weet de leerling:

- kan hij navertellen wat een incassotraject is, wanneer deze ingezet wordt en hoe het incassotraject werkt.
- hoe snel de kosten oplopen bij het niet reageren op aanmaningen, deurwaarders en oproepen om voor de rechter te verschijnen in een incassotraject.
- dat het contact onderhouden met schuldeiser(s) een noodzaak is!
- hoe hij moet omgaan met deurwaarders en incassobureaus.
- wat het betekent om een regeling te treffen en hoe je dit doet.
- dat hij op tijd hulp zoekt, als het niet lukt.
- waar hij hulp kan zoeken.
- dat niks doen, de situatie verergert.